4720

Нова Македонија, Скопје, 19. XI 1967, 7582, 8

Сликарство

(Изложба во Работничкиот универзитет во Скопје)

Мкедонскиот акварел

(Паскал Гилевски)

Во организацијата на Центарот за култура и информации на град Скопје деновиве е отворена изложба на македонскиот акварел која е составена од девет наши сликари, кои особено ја негуваат оваа мошне благородна ликовна техника, покажувајќи во тоа видни резултати. Интересно е да напомeнеме дека оваа изложба е прва од таков карактер кај нас, зашто досега се случуваше можеби некој акварелист самостојно да ги изложи своите слики, но никогаш не беше остварена една, така да речеме, антологија на македонскиот пејсаж.

Се разбира, ваквиот потфат на организаторот со себе ги носи сите компоненти на искрено составување на акварелите од разни автори и од разни етапи на развитокот на македонскиот пејсаж, и не е потребно да нагласиме дека оваа збирка нема претензии да биде единствена и без свои недостатоци, кои помагаат да се изнајдат понатамошни помалку релативни решенија, ниту има претензија да претстави некаква непроменлива хронологија на македонскиот пејсаж, било ако станува збор за застапените автори, било за нивните застапени експонати.

Главната цел си останува, како што спомнав и погоре, да оствари една можна варијанта на Антологија на македонскиот пејсаж, која тука е почната со Димитар Аврамовски Пандилов, а можеби тоа е и единствено решение, ако се мисли на македонскиот модерен акварел. Пандилов е застапен со пет акварели, од кои еден датира уште од 1927 година, кога ја отвора и својата прва самостојна изложба на слики, со што всушност почнува и целата современа македонска ликовна уметност. Како и во своите слики, така и во своите акварели Пандилов спроведува пред сé два вечни сликарски елемента: цртеж и боја. Неговиот цртеж секогаш е сигурен студиозен (како кај ретко кој друг наш сликар, освен Мартиноски), а бојата рафинирана, „барана“, и реалистичка. Овој пат сакам да го истакнам неговиот „Акт“ од 1928 година, што претставува сосем зрела увертира на македонскиот акварел.

Нашиот најпознат акварелист **Љубомир Белогаски,** за чие име е најтесно врзана оваа техника кај нас, сега е застапен, како и Пандилов со пет акварели, работени на негов специфичен начин, повеќе настојувајќи да ја предаде структурата на сликаниот мотив, отколку да оди по површната на инспирацијата. Неговиот колорит е смирен, ретко ќе се најдат интензивни бои, и тоа само кога решава планови или извлекува контури. За него често се зборува и пишува дека е под влијание на Сезан, но Белогаски веќе одамна успеа да оствари една својствена акварелска техника, која ни помага да го откриеме и неговиот својствен стил. За тоа зборуваат и неговите акварели „Камбанарија“ (1954) и „Крушово“ (1958), кои се доследно спроведени во оваа техника.

Од „постарата генерација“ на оваа изложба се застапени и **Вангел Коцоман и Василие Поповиќ — Цицо.** За акварелите на Вангел Коцоман може да се каже дека тие ги содржат сите елементи на неговиот стил, само што се преведени на оваа флуидна техника. И од тематски аспект тој не се оддалечува од своите сликарски интересирања и ги постигнува, сепак, истите резултати како и во своите слики изработени во масло. Василие Поповиќ — Цицо малку поинаку ја сфаќаше суштината и природата на оваа техника. За него таа претставуваше медиум со посебни својства, кои се обидуваше да ги најде во секој свој акварел, па дури и во своите акварелни карикатури. Неговиот акварел „Артист“ (1951) е вистински пример за неговите благородни настојувања, да оствари техничко и естетско единство, што значи идеал за секој добар уметник.

Освен споменатите уметници, на оваа изложба се застапени и **Ванчо Георгиев, Никола Баснарков, Зафир — Хаџи Митев, Владимир Спасов и Тофе Шулајковски,** кои, освен последниот, акварелната техника ја сфаќаат како дополнување на нивните „Штафелајски“ настојувања, овде-онде покажувајќи интересни резултати, но треба да се каже дека Никола Баснарков, Зафир Хаџи — Митрев и Владимир Спасов треба уште да се вежбаат врз оваа техника, за да постигнат резултати со кои ќе можат да влезат и во некоја друга „Антологија на акварелот“, која ќе содржи построги критериуми.

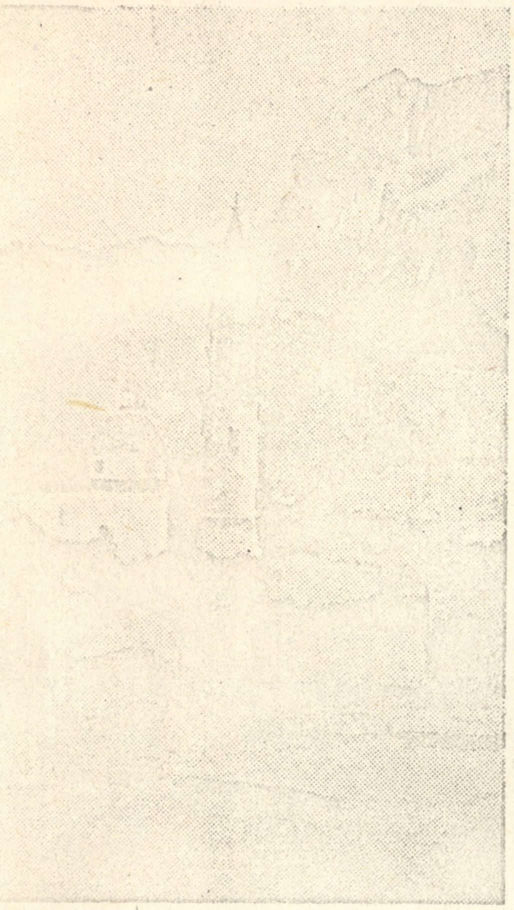

...бомир Белогаски: **КАМБАНАРИЈА**

...метници во светот

...к на југословенските уметници ...еналето во Сан ...ало

...оценка на браизлската, англиската и американската кри-... делата на македонскиот уметник Димитар Кондовски

...енале во Сан ...југословенската ...која й е даде...гање површи...дратни метри. ...ретставуваат у...зар Возаревиќ ...Димитар Кон...опје, Едо Мур..., вајарот Ко...довани од За...арот Џевад Хо...на и сликарот ... Јагода Буиќ

На Биеналето кое ќе трае до 4 јануари идната година, нашите уметници постигнаа голем успех. На нивното творештво големо внимание им посвети бразилскиот, англискиот и американскиот печат, а посебно истакнатите дневни весници „Тајмс“ и „Њујорк Хералд Трибјун“, како и списанијата „Лајфе“. Уште во првите дни на Биеналето откупени се пет експонати на југословенски уметници — три таписерии на Јагода Буиќ и две графики на Џевад Хозе.

Многу познати галерии веќе се интересираат за делата на Возаревиќ, Хозе и Кондовски.

За претставниците на југословенската уметност печатот во Сан Паоло пишува: „Југословените се враќаат кон старите извори на чистата уметност, тоа е нивна носталгија за богатата средновековна уметност, одење кон минатото кое воодушевува и кое донекаде е заборавено. Овој впечаток на критичарите се заснова врз импресијата на изложените дела на Возаревиќ и Димитар Кондовски чија византиска подлога и бои со апстрактна форма, даваат магнетска сила на нивните работи, како што пишува „Фолха де Сан Паоло“...

За успехот на југословенските уметници треба и ова да се додаде: специјалниот жири на водечкиот дневник „Жорнал до Бразил“ сликата на Буиќ ја стави на шесто место, а на Кондовски на дваесеттото место меѓу 779 излагачи. Истиот дневник забележува дека југословенската изложба е меѓу трите најзапазени од 62 земји — учесници на Биеналето во Сан Паоло.

Во каталогот на изложбата, за сликите и творештвото на Димитар Кондовски пишува Борис Петковски, кој текст го пренесуваме подолу...